

Vergaderjaar 2008–2009

29 325

Maatschappelijke Opvang

Nr. 29

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 19 september 2008

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 21 mei 2008 inzake dakloze gezinnen (29 325, nr. 27)

De op 10 juli 2008 toegezonden vragen zijn met de door de staatssecretaris bij brief van 18 september 2008 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Smeets

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), Ferrier (CDA), Ondervoorzitter Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Smeets (PvdA), Voorzitter Van Miltenburg (VVD), Schippers (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Willemse-van der Ploeg (CDA), Van der Veen (PvdA), Schermers (CDA), Van Gerven (SP), Wolbert (PvdA), Heerts (PvdA), Zijlstra (VVD), Ouwehand (PvdD), Agema (PVV), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Sap (GL) en Vacature (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Van Velzen (SP), Neppéus (VVD), Vietsch (CDA), Uitslag (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Verdonk (Verdonk), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Atsma (CDA), Van der Ham (D66), Aasted-Madsen-van Stiphout (CDA), Gill'ard (PvdA), Smilde (CDA), Langkamp (SP), Vermeij (PvdA), Arib (PvdA), Kamp (VVD), Thieme (PvdD), Bosma (PVV), Luijben (SP), Tichelaar (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Halsema (GL) en De Wit (SP).

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen vanuit de fracties	2
II. Reactie van de staatssecretaris	4

I. Vragen vanuit de fracties

Vragen van de CDA-fractie

1

De staatssecretaris geeft in haar brief aan dat er geïnventariseerd wordt bij de Federatie Opvang om hoeveel gezinnen het gaat. Wat kan de staatssecretaris op korte termijn doen aan preventie van huisuitzettingen van gezinnen, er van uitgaande dat concrete acties naar aanleiding van het onderzoek bij Federatie Opvang pas in 2009 kunnen worden verwacht?

2

In het Plan van aanpak maatschappelijke opvang van de G4 is een instrument opgenomen voor preventie van huisuitzettingen, kan de staatssecretaris aangeven hoe dit buiten de G4 wordt opgepakt?

3

Veel gemeenten hebben convenanten gesloten met woningbouwcoöperaties met het doel woninguitzetting te voorkomen via de inzet van schuldhulpverlening. Kunnen deze best practices actief worden getoond als (goed) voorbeeld aan de gemeenten die dit niet hebben en zo ja, op welke wijze?

Vragen van de SP-fractie

4

Op welke wijze hebben de staatssecretaris en de betrokken partijen hun beleid geïntensiveerd om huisuitzetting, en specifiek die van gezinnen, te voorkomen?

5

Op welke wijze maakt het beleid ten aanzien van dakloze gezinnen en/of het voorkomen van het dakloos raken van gezinnen deel uit van het maatschappelijke opvangbeleid?

6

Wat vindt u ervan dat sommige gemeenten in gevallen van (dreigende) huisuitzetting bij gezinnen met kinderen Bureau Jeugdzorg inschakelen? Deelt u de mening dat hulpverlening aan het gezin als geheel gegeven moet worden, en niet apart aan de ouders en apart aan de kinderen?

7

Is de staatssecretaris bereid het beleid ten aanzien van dakloze gezinnen van de diverse gemeenten in kaart te brengen?

8

Hoeveel opvangplaatsen zijn er beschikbaar voor gezinnen?

9

Welke maatregelen worden er genomen om dakloze gezinnen, of gezinnen die zich in een opvanginstelling bevinden, weer «onder dak» te geven?

10

In hoeverre is er sprake van huisuitzettingen van gezinnen bij koopwoningen en bij de particuliere huurmarkt?

11

In hoeverre kan de Federatie Opvang beschikken over alle informatie ten aanzien van het aantal dakloze gezinnen? Bent u bereid ook elders informatie te vergaren?

Vragen van de VVD-fractie

12

De cijfers rondom de huisuitzetting van gezinnen zijn nodig om duidelijk te krijgen of het beeld van een stijging hiervan in Friesland, zoals de berichtgeving doet vermoeden, overeenkomt met een landelijke trend. Vindt er wel voldoende gegevensregistratie plaats om tot een totaaloverzicht te kunnen komen, of moet de staatssecretaris zich ook op schattingen baseren? Op welke wijze wordt voor deze rapportage bijvoorbeeld de gegevens van mensen, die door een particuliere verhuurder uit huis zijn gezet of mensen die binnen de eigen kring voor opvang zorgen, achterhaald?

13

Indien er inderdaad sprake is van een toename van het aantal huisuitzettingen, kan de staatssecretaris helderheid geven over de oorzaken die hieraan ten grondslag liggen? Kan daarbij inzicht worden gegeven in de effectiviteit van de maatregelen die na het Interdepartementale Beleidsonderzoek over de maatschappelijke opvang zijn genomen? Kan de staatssecretaris in de voortgangsrapportage toelichten hoe deze maatregelen hebben uitgedaakt en waar aanvullende maatregelen nodig zijn?

14

Kan de staatssecretaris naast de gegevens over de vermoedelijke toename van de instroom in de maatschappelijke opvang ook de uitstroomcijfers van de maatschappelijke opvang rapporteren?

15

Kan de staatssecretaris in haar voortgangsrapportage ook helderheid geven over hoe succesvol de gemeenten zijn bij de invulling van de volgende functies binnen de maatschappelijke opvang, te weten: opvang, preventie, handhaving en herstel?

16

Kan de staatssecretaris in haar voortgangsrapportage over de maatschappelijke opvang tevens een overzicht geven van de huisuitzettingcijfers uitgesplitst naar regio?

Vragen van de GroenLinks-fractie

17

Het is belangrijk dat goed onderzocht wordt wat precies de problematiek in Friesland is en hoe dit zich verhoudt tot de landelijke situatie. Kan de staatssecretaris specificeren hoe het voorgestelde onderzoek eruit gaat zien? Wordt het onderzoek landelijk uitgevoerd of alleen in Friesland? Hoe worden de landelijke cijfers in het onderzoek betrokken?

18

Deze leden staan achter het voornemen om de Federatie Opvang te betrekken bij nader onderzoek naar de problematiek. Geeft een inventarisatie bij alleen opvanginstellingen een voldoende beeld van de problema-

tiek? Worden uit huis gezette gezinnen die zich niet bij de opvang melden meegenomen in het onderzoek? Weet de staatssecretaris hoe vaak het voor komt dat uit huis gezette gezinnen niet met opvanginstellingen in aanraking komen?

19

In de brief geeft de staatssecretaris aan dat met betrokken partijen wordt bezien of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Deze problematiek is echter te belangrijk om tot de voortgangsrapportage te wachten met het nemen van maatregelen, als die eerder genomen zouden kunnen worden. Wanneer neemt de staatssecretaris eventuele maatregelen en wanneer wordt de Kamer over de uitkomsten van het onderzoek geïnformeerd?

II. Reactie van de staatssecretaris

1

In mijn brief van 21 mei 2008 heb ik aangegeven dat ik eerst op basis van een inventarisatie van de Federatie Opvang meer inzicht wil krijgen in de vraag hoeveel gezinnen zich na een huisuitzetting wenden tot een opvanginstelling. Wanneer ik dat weet, kan ik bezien of er aanvullende maatregelen nodig. De uitkomsten en eventuele maatregelen zal ik melden in de volgende Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang (januari 2009). Ik zie nu geen aanleiding om vooruitlopend op de inventarisatie van de Federatie Opvang al maatregelen te treffen. Want verhuurders, van wie het de taak is huisuitzettingen te voorkomen, hebben de laatste jaren in samenwerking met opvanginstellingen en gemeenten hun beleid geïntensiveerd. Veel corporaties zijn betrokken bij zorgnetwerken waarin samen met onder meer schuldhulpverleners oplossingen worden gezocht op een moment waarop huisuitzetting nog voorkomen kan worden. Zelfs in de gevallen waar het toch nog fout gaat, is vaak tweede kansbeleid van toepassing, waardoor mensen die mee willen werken niet aan hun lot worden overgelaten. Bovendien is er een daling zichtbaar van het aantal huisuitzettingen door corporaties, van 8100 in 2005 naar 7500 in 2006.¹

2

Vrijwel alle centrumgemeenten maatschappelijke opvang hebben, in navolging van het Plan van aanpak van de G4 (het G4-Plan) een vergelijkbaar plan opgesteld. Bij deze gemeenten heet dat een Stedelijk Kompas. In bijna alle Kompassen staat een doelstelling om het aantal huisuitzettingen te verminderen. Veel centrumgemeenten maken gebruik van de instrumenten die in het G4-Plan zijn opgenomen. Andere gemeenten kiezen ervoor om met bestaande instrumenten het aantal huisuitzettingen te verminderen.

3

Zowel via de site van de VNG als van Aedes zijn goede voorbeelden van schuldhulpverlening beschikbaar voor gemeenten of corporaties.

4

De rol van het Rijk op het huisvestingsterrein is ondersteunend: faciliteren en stimuleren en aanspreken op verantwoordelijkheden waar nodig. De afgelopen jaren hebben betrokken partijen zoals gemeenten, corporaties en opvanginstellingen hun beleid om huisuitzetting te voorkomen, geïntensiveerd, mede als gevolg van het G4-Plan. Afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatie van de Federatie Opvang zal ik bezien of er aanvullende maatregelen nodig zijn om huisuitzetting van gezinnen te voorkomen.

¹ Bron: Aedes Bedrijfstakinformatie 2006.

5

Het voorkomen dat mensen in kwetsbare omstandigheden terecht komen in de maatschappelijke opvang maakt deel uit van het maatschappelijke opvangbeleid. Ik verwacht dat gemeenten met het Stedelijk Kompas hiervan meer werk zullen maken, zeker nu – zie het antwoord op vraag twee – ze vrijwel allemaal een doelstelling hebben geformuleerd om het aantal huissuitzettingen te verminderen.

6

De inschakeling van het Bureau Jeugdzorg in gevallen van (dreigende) huissuitzetting van gezinnen maakt deel uit van de Modelprotocollen preventie huissuitzettingen als gevolg van huurschuld respectievelijk van overlast, die opgenomen zijn in het G4-Plan. Ik vind het verstandig dat – als er kinderen betrokken zijn bij huissuitzetting – het Bureau jeugdzorg daarvan tijdig op de hoogte is. Als er meer hulpverleners betrokken zijn in een gezin met kinderen, is coördinatie van zorg nodig. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de coördinatie. De samenhang in de hulpverlening zal in de regel verlopen via de (toekomstige) centra voor jeugd en gezin. De bureaus jeugdzorg moeten verbonden zijn met de centra voor jeugd en gezin. De samenhang in de hulpverlening aan ouders en kinderen is op deze manier gegarandeerd.

7

Afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatie van de Federatie Opvang zal ik bezien of het nodig is het beleid ten aanzien van daklozen gezinnen van de diverse gemeenten in kaart te brengen.

8

De Federatie Opvang inventariseert het aantal opvangplaatsen voor gezinnen. De uitkomsten daarvan zal ik melden in de Voortgangsrapportage maatschappelijke opvang 2008 (januari 2009).

9

Gezinnen die in een opvanginstelling verblijven, worden actief bemiddeld naar huisvesting. In veel gevallen zijn op lokaal of regionaal niveau convenanten met woningcorporaties gesloten om een snellere uitstroom naar gewone huisvesting mogelijk te maken. In veel gevallen krijgt het gezin te maken met verplichte (budget)begeleiding door de opvanginstelling en een huurcontract onder voorwaarden om een stabiele huisvestingssituatie te bereiken en terugval te voorkomen.

10

Er zijn geen concrete cijfers over huissuitzettingen van gezinnen uit koopwoningen of op de particuliere huurmarkt.

11

De Federatie Opvang kan alleen over informatie beschikken die in het cliëntregistratiesysteem is opgenomen, dan wel door lidinstellingen aan de hand van incidentele enquêtes wordt opgegeven. Afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatie van de Federatie Opvang zal ik bezien of het nodig is aanvullend onderzoek te doen naar dakloze gezinnen die niet aankloppen bij een lidinstelling van de Federatie Opvang.

12

Wat betreft de gegevens over huissuitzettingen voor de particuliere huursector, moet ik u meedelen dat mij niet bekend is of deze worden bijgehouden. Ik zie ook niet direct nut en noodzaak daarvoor aangezien er, anders dan bij sociale verhuurders, niet of slechts geringe mogelijkheden zijn om daar invloed op uit te oefenen. Uiteraard is het wel mogelijk zicht te krijgen op mensen die vanuit een dergelijke positie hulp of zorg vragen,

bijvoorbeeld bij de schuldhulpverleningsinstellingen of opvangvoorzieningen. Uit gegevens over af- of toename van deze hulpvragen kan de ontwikkeling wel degelijk gevolgd worden.

13

Het doel van de inventarisatie is niet alleen inzicht te krijgen in de vraag hoeveel gezinnen zich na huisuitzetting wendden tot een opvanginstelling, maar ook in de achterliggende oorzaak. Over de uitkomst informeer ik u in de Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang 2008 (januari 2009).

14

Niet eerder is een nulmeting gehouden over het aantal gezinnen dat na huisuitzetting aanklopt bij opvanginstellingen. De inventarisatie van de Federatie Opvang wordt de eerste nulmeting. Daardoor kan op dit moment geen uitspraak worden gedaan over een vermoedelijke toename. De opvanginstellingen registreren jaarlijks het aantal aanmeldingen, opnames en het aantal mensen dat de opvang verlaat. De cijfers over de laatste jaren geven geen indicatie van een verhoogde instroom. Het aantal mensen (ongeacht de gezinssamenstelling en problematiek) dat in 2006 de opvang heeft verlaten na beëindiging van een hulpverleningstraject bedraagt 14 661.

15

In de Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang 2008 staat in ieder geval de voortgang van de uitvoering van het G4-plan. In de komende jaren komt ook de voortgang van de Stedelijke Kompassen van de overige centrumgemeenten aan de orde.

16

Het is niet mogelijk een overzicht te geven van huisuitzettingcijfers uitgesplitst naar regio. Deze cijfers komen van Aedes, die ze krijgt per corporatie. Vanwege de als gevolg van fusies toegenomen werkgebieden van corporaties is dat niet betrouwbaar uit te splitsen naar regio's.

17

Ik ben nog in overleg met de Federatie Opvang over de invulling van het onderzoek. Het onderzoek wordt landelijk uitgevoerd.

18

Het is mij niet bekend hoe vaak het voor komt dat uit huis gezette gezinnen niet met opvanginstellingen in aanraking komen. Ik wil met de minister voor WWI de resultaten van de inventarisatie van de Federatie Opvang afwachten om te bezien of het nodig is aanvullend onderzoek te doen naar dakloze gezinnen die zich niet bij de opvang melden.

19

Zie het antwoord op vraag één.